שו״ת · אחרונים

מטה לוי

רבי מרקוס הורוביץ

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מטה לוי

רבי מרקוס הורוביץ

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מטה-לוי/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תשובה יט

א ב"ה עש"ק יתרו תרס"ו לפ"ק ורנקנורט ע"נ מיין יע"א.

ב החיים והשלום לכבוד ידידי הנכבד הרב הגדול בתורה עמוד היראה כקש"ת מהו' משה ווייסקאפף נ"י יושב ודורש טוב לעמו בק"ק פאריז יע"א.

ג שאלת חכם חצי תשובה אשר כתב לי בענותנותו באה לידי בעתה ולא אחישנה להשיב כי בדברים כאלה אשר ידועים להלכה וקשים למעשה צריכים אנו לדקדק יותר ומחויבים אנו להביט עוד יותר על כל הצדדים כי מצד אחד אין אנו רשאים לאסור את המותר ואין לנו רשות לגזור גזירות חדשות כי מי יודע אם לא יהיו מרים באחריתם ומצד השני אנחנו מחויבים לעמוד על הפרק ולשמור ולנצור שלא יכשלו העם ח"ו ע"י שמתירים להם דברים הדומים בעיני אחדים שהם אסורים ולא יבינו שהם דברים מדברים שונים. ועתה חשבתי דרכי ואשיבה כיד ד' הטובה עלי.

ד הנה באמת יש לנו טעמים נכונים להתיר הדבר כי גם הגאון חתם סופר ז"ל בלקוטי תשובותיו סימן צ"ז שכתב שיש צד איסור דאורייתא לנסוע בשבת ע"י מסילת הברזל הוכיח שם שאין בנין האיסור רק על יסוד איסור תחומין דאף אם אמרינן שאין תחומין למעלה מיו"ד הרי הדבר דומה למקום שיש בו ד' על ד' ברחבו ובזה יש תחומין אפילו למעלה מיו"ד וכיון שבי"ב מיל תחומין דאורייתא לרמב"ם וכו' הרי איסור גמור הוא ע"ש בדבריו.

ה ובנידון דידן שמסילת הברזל הולכת וסובבת את העיר ואינה יוצאת עכשיו מן התחום הרי נפל בנידון דידן כל היסוד אשר בנה עליו הגאון בעל ח"ס ז"ל וגם אם יאריכו את מותריה ויוציאו את המסילה מהעיר וחוצה לדעתי אין שום בית מיחוש לתחומין דהרי כל הדרכים הולכים מתחת לארץ במבואות גבוהים בפנים יותר מיו"ד ולא מטעם שאינם דרכים כדרכי דגלי מדבר כמו שאמרו בטעם למעלה מיו"ד אלא משום דכל מקום שהולכים הדרכים הם מוקפים מחומות אדמה והרי כל השטח ממקום שיוצאים עד המקום שחוזרים ונכנסים הוא כמו מקום אחד ועיר אחת שאין לה תחומין ולא עוד אלא שאפילו איסור הוצאה ליכא דהרי הכל מוקף חומה שהרי החומות למטה מן הארץ לא תגרענה מן החומות למעלה מיו"ד טפחים כמו שאמרו בגומא עמוקה מיו"ד ובעיר שהקיפהו נהר וכדומה. ומן הסתם גם הבית שממנו תצאנה המסילות ואליו תחזורנה הכל מוקף מחומות וגדרים וכמובן וכיון שלא נעשה מלאכת ההפלגה בשביל ישראל אין כאן איסור.

ו ואלו היה הדור הזה כדורות שלפנינו דור דעה שהיראים יבינו לחלק בין דבר לדבר ולדמות כענין בודאי הייתי אומר אין אנו רשאים להחמיר יותר אפילו כעוקץ של יו"ד ממה שהחמירו חכמינו ז"ל. אמנם בימינו אלה יש לחוש לשתי קצות העם כי אותם שאינם מדקדקים במצות בלב שלם יזלזלו בדברים האלה אם יתירו להם פה גם במקומות שהם איסורים גמורים וגם היראים החרדים אל דבר ד' לא יבינו טעם ההיתר ולא יבחינו בין המסילות השונות ואם יתירו להם האחת יהיו כולן בעיניהם כמותרות.

ז ומתחילה הייתי אומר כעין דברי הרמב"ן בפ' אמור דכל אלו שאסרו החכמים משום שבות היינו משום דשבתון של שבת נהרס על ידן. אבל בררתי את אשר כתב הט"ז ליישב בענין תחומין במסילת הברזל את הקושיא אמאי לא נאסר לשתות יין שרוף או שכבר עם אינו ישראל דהרי הטעם של יין הוא לדידן רק משום בנותיהם וחשש זה שייך בכל המשקין ולא ביין בלבד והשיב הט"ז כיון דחכמינו ז"ל לא אסרו רק יין אנן לא נוכל לאסור את אחרים אף אם הטעם שייך אצלם כמו גבי יין. ואף שיש לחלק דהתם היו בימי החכמים גם משקים אחרים והם לא אסרו רק את היין אנן לא אסרינן משא"כ הנך מסילות הברזל דבר חדש הן וא"כ י"ל אלו היו בימי החכמים היו אוסרין אותן אבל מ"מ מי יאמר עכשיו שהוא גדול שהדור ישמע לדבריו אם יקום ויגזר גזירה חדשה אשר לא גזרו הראשונים.

ח אמנם אף אם אין איסור בגוף הדבר מ"מ קשה להאמין שאותם האנשים אשר יחכו להיתר לנסוע על מסילת הברזל הזאת בשבת ידקדקו באיסור הוצאה וטלטול ולקיחת ביללעט ובעו"ה ראה ראינו כי רבים פרקו עול איסורים האלה מעליהם ועוברים עליהם בצנעה ובפרהסיא ורבים מן העם אשר חדלו עד כה לעבור עליהם יבאו ח"ו לכמה עבירות ע"י שיתירו להם לנסוע שבת ויען שהאמת היא חותמו של הקב"ה גם בענין זה טוב ונחוץ להניד האמת והוא שבעיקר הדבר אין יסוד לאוסרו אבל מחמת שיוכלו לבא לידי מכשולים על ידו ירחיקו היראים מן הכיעור ומן הדומה לו וינהגו בו איסור וד' יזכנו לזכות את הרבים ויתן לכבוד מעלת ידידי נ"י כח לעשות חיל לטובת כל ישראל כאשר עם לבבו הטהור. דברי מוקירו ומכבדו

ט מרדכי הלוי הורוויץ חופר"ר הג"ל יע"א.